

Орган Руського Товариства Народного Союзу в Америці

СВОБОДА

Рік XVII. Нью Йорк, Четвер, 4-го Лютого 1909. Число 4

Vol. XVII. New York, N. Y. Thursday, February 4, 1909. No. 4.

Поклик Головного Виділу Руського Товариства Педагогічного у Львові.

З уваги на се, що дають ся нараз чути голоси — начеб Руське Тов-о педагог. нічого иншого не знало, як лише стогнати й жєбрати та було таким діравим міхом, який суспільність має раз-у-раз напихати — даємо тут мале поясненє та обрахунок наших потреб і результатів.

Рік ювілейний Тов-а 1907 зазначив ся кількома новими та далекоюсяглими здобутками а іменно:

Тов-о вибудувало великий дім при ул. Крижовій у Львові для своєї бурси, вартости 400 тисяч корон, в якім можна буде помістити по точнім розчисленю що найменше 250 учеників (є їх тепер 200);

2) оснувало заходом д-ра М. Коцюби школу вправ (на разі дві класи) для своєї жіночої учительської семінарії, аби виробити і тій школі право прилюдности;

3) купило в останніх днях грудня на приміщенє трех своїх шкіл (с. є. двох згаданих і виділової школи ім. Шевченка з правом прилюдности) двоверхову каменницю при ул. Мохнацкого ч. 12 (за ціну 95.000 К).

Першу й третю акцію довершило Тов-о завдяки інтензивній і повній посвяті діяльності двох окремих комітетів, які так довго не спочили, поки не перевели діла — справді примір гідний признаня й наслідуваня. Перший комітет, с. є. комітет будови бурси, зібрав несподівано велику суму й поставив головно при помочи Єго Ексцеленції Митрополита й архтекта проф. І. Левинського величавий дім, який можемо сьміло гордити ся.

Другий комітет, постарав ся в дорозі складок і зручних фінансових операцій о потрібний гріш (до 40.000К), так що міг приступити дня 21. грудня м. р. до купна дому для приміщеня всіх трех шкіл Тов-а. Крім сего повстало в р. 1907 і 1908: 4) кілька фондаций сотворених людьми, що віднимали собі всего, аби лишє зложити гріш на жертвеннику Тов-а або єго інституцій.

Головний Виділ не має прямо слів подяки отрим двом комітетам всім добродіям, які причинили ся до складок, купували записи довжні, помагали радою й ділом ідучи обом комітетам на руку.

От тими ділами, можемо справді повелічати ся, хоч і не можна все кождому наглядно показати. Однак не пора нам спочивати і успокоювати ся. Тов-о не виплатило як слід обох домів.

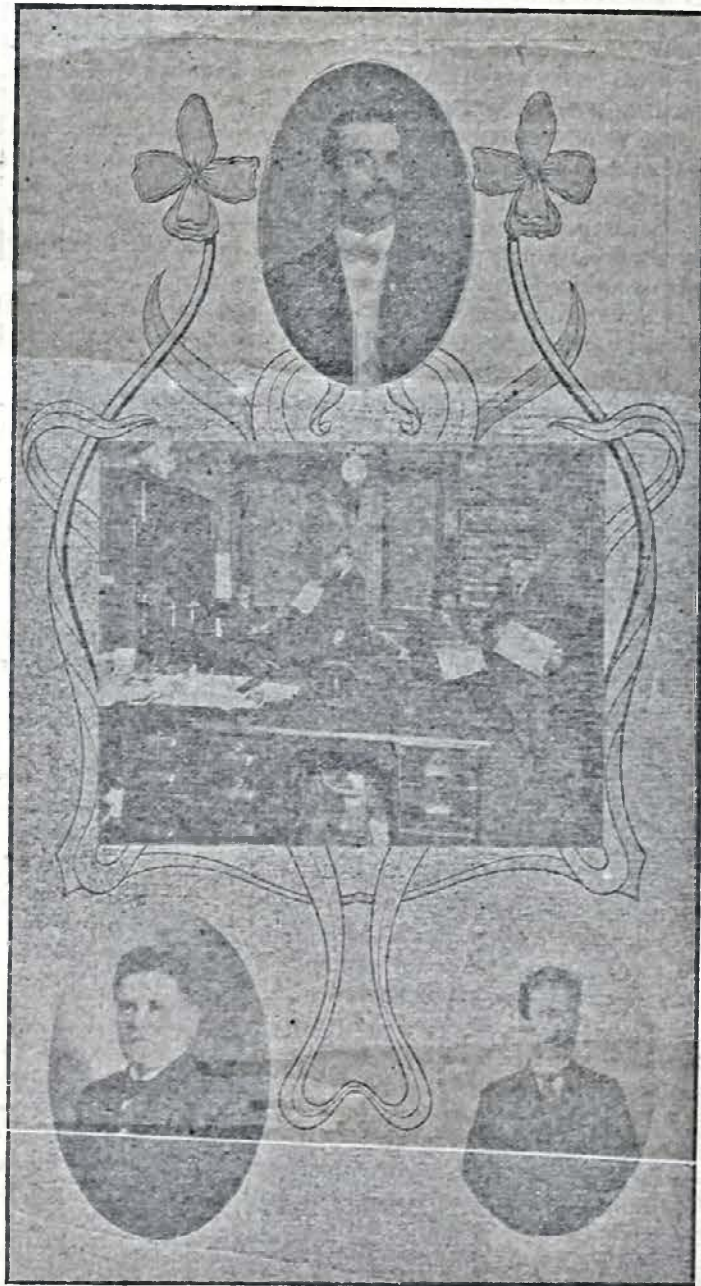
Головний Виділ мусить від себе просити суспільність іти далше обом комітетам в поміч та слати невинно жертви на сплату обох домів, аби й бурса й школа могли спокійно розвивати ся і не лавірували недоборами. Звісна річ, що нераз тяжше удержати якусь інституцію на висоті її задачі і розвитку, чим сотворити її і пустити в рух. Горе тій інституції, що стане в розгові, або пічне лишє сплюю розгону естувати; до правдивого розвитку і бурси і шкіл треба конче гроша і людий праці та посвятити.

Тов-о має багато добродіїв і находить чим раз більше симпатій і одушевленя в суспільности, однак ті всі складки суть в порівнаню з дійсними потребами за малі. Ми не молимо тих самих жертводавців і добродіїв о нові або ще більші датки, лише

звертасмо ся прямо й через наших дотеперішних добродіїв до тих, що досп давали або мало або й зовсім відтягали ся від сеї акції.

Тов-о має такі головні потреби:

I. На сплату давних недоборів бурси й амортизації нового

Конст. Кирчів, менеджер друкарні „Свободи”.

Анд. Гела, ред. слов. „Свободи”.

А. Цурковский, ред. рускої „Свободи”.

інвентаря й самого будинку збудованого більше чим у трох третилах за позичені гроші, потреба нам сталої підмоги суспільности.

II. Попри нову бурсу мусіло Тов-о отворити в давнім локалі при ул. Вірменський у Львові ч. 2 другу бурсу, призначену для бідних учеників філії акад. гімна. — а то аби не допустити до заселеня цілої філії акад. гімна. молодіжю з москвофільських бурс (в числі до 400). І ся бурса не може сама о власних силах остояти ся. Без жертв знов ми не в силі сеї так важної бурси удержати. То само відносить ся також до жіночого інститута сьв. Ольги, в якій находить ся 50—60 дівчат.

III. В домі для шкіл треба поробити адаптації, що буде коштувати до 7.000 К. Сей дім треба ще виплатити а не дістає 20.000 К платних до трех літ, а крім сего треватиме до р. 1929 амортизація банкового довгу по 3.500 К річно.

IV. Удержанє шкіл (виділової ім. Шевченка з правом прилюдности, цілої семінарії учительської і школи вправ) спричинює рік річно недобори. Школи, які виховують що року понад 300 дівчат і ї, які би самі на себе заробляли. Вони потребують для свого розвитку спокою і безжурности. Сили учительські жадають обезпеченя своєї платні на тепер і на будуче.

Тут отже помогти може наша суспільність, так як се робить чеська суспільність в Чехах і Моравах а словінська в Країні, Каринтії й Стирії. Школи, які виховують що року понад 300 дівчат є власністю і будучністю цілого народу. Тут не марнує ся отже ніякий сотик, він вернеть ся самому народови сторицею.

V. Вкінці некучою потребою єсть сплачуванє довгу в друкарні, який виносить з днем 31. грудня 1908 р. 17.500 К. Товариство не робило його легкодушно, лиш з конечної потреби. Воно було доси одиноке, що могло видавати книжочки для молодіжи і сповняло сю задачу совісно, після своїх сил. Магазин Товариства повний, книжочки дуже ріжнородні; в останніх часах друкувало Товариство ілюстровані книжочки для молодших і зовсім малих дітий, видаючи, що наша суспільність купувала доси або подібні польські або німецькі видавництва і віджувала тим дітвору від свого. Число виданих книжочок дійшло до 140.

Ніхто нам не поможе, лише ми самі. Отже кождий дім руский — чи більше чи менше образований повинен мати усі книжочки Руського Тов-а педагог. ба кожда дитина повинна утворити свою окрему бібліотеку.

VI. Не випадєє також забувати о предплачуваню часописи для молодіжи „Дзвінок” і часописи для учителів „Учитель”.

З сего перегляду пізнаєть кождий, на які цілі і агенди потребує Тов-о грошей. Кому яка агенда менше симпатична, на се не потребує з окрема слати жертву, хоч Головний Виділ сего свідомий, що кожда зі згаданих єсть необхідна і не може бути залишена.

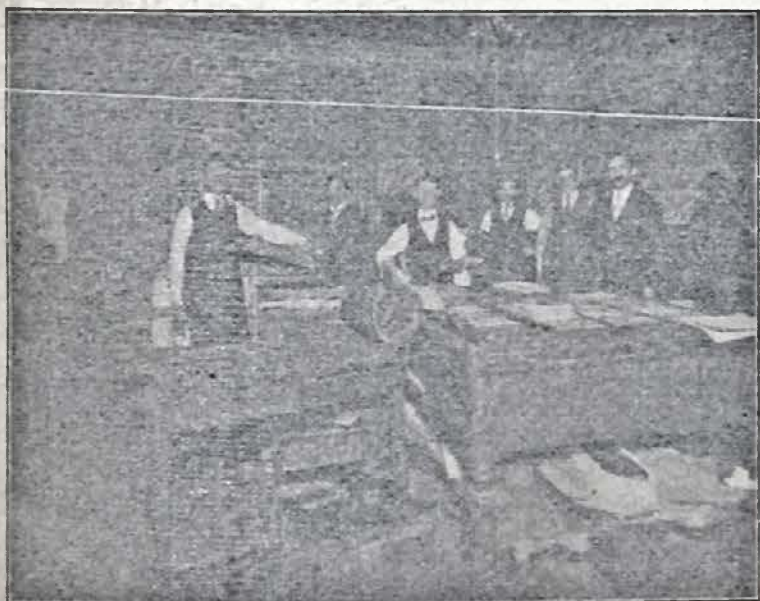
Просимо отже усиленно нашу суспільність приходити в поміч, хоч би найменшими датками.

Вкінці наводимо, що засновуємо точний катастер наших дієвних членів виходячи від вплачених в роках 1903—1908 вкладок. Сей катастер буде мірилом наших жизненних сил, тому в інтересі кождого широго Русина найти в нім місце.

Львів, дня 1. січня 1909.

За головний Виділ Руського Тов-а педагог.:

О. Іван Чапельський голова, Андрій Алиськевич містоголова, Микола Мельник секретар, Михайло Рибачек касієр.

Галєя складачів „Свободи”.

Галєя машин і експедиція „Свободи”.

